

Pytania z historii Polski

Питання з історії Польщі

1. W jakim wieku powstała Polska? В якому році повстала Польща?

Polska powstała w X wieku.

2. Kiedy odbyła się Unia Krewska? Коли відбулась Унія Кревська?

Unia Krewska odbyła się w 1385r. w Krewie .

Unia w Krewie wyznacza nowy kierunek polityki polskiej. Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jednoczą się przeciw wspólnemu wrogowi - Zakonowi Krzyżackiemu.

3. Kiedy odbyła się Unia Lubelska? Коли відбулась Унія Любельська?

Unia Lubelska odbyła się w 1569r. Z połączenia ziem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego powstaje największe mocarstwo w Europie.

4. Kiedy odbyła się I Rzeczpospolita Polska? Коли повстала I Річ Посполита Польська?

W 1569 – 1795r.

5. Kiedy odbyła się II Rzeczpospolita Polska? Коли повстала II Річ Посполита Польська?

W 1918 – 1939 (między I a II wojną światową).

6. Kiedy odbyła się III Rzeczpospolita Polska? Коли повстала III Річ Посполита Польська?

Od 1989 – po dzisiaj.

7. Miasta – stolice Polski? Міста – столиці Польщі?

Gniezno 966 – 1041r.

Kraków 1041 – 1596r.

Warszawa 1596 – po dzisiaj.

Gniezno. Mieszko I w 966r. zbudował w Gnieźnie Kościół w którym pochowano jego żonę Dąbrówkę.

W 1000r. w Gnieźnie odbył się Gnieźnieński zjazd.

W 1025r. odbyła się koronacja Bolesława Chrobrego.

W 1038r. do Gniezna wtargnął książę czeski Brzetysław I, pozostawiając po sobie spalone podgrodzia i zniszczoną, ograbioną katedrę i zamek książęcy. Na skutek tego Kazimierz Odnowiciel przeniósł stolicę do Krakowa. Herb Gniezna zwieńczony jest koroną królewską.

Kraków. Kazimierz Odnowiciel w 1041r. przeniósł stolicę do Krakowa.

Kraków był stolicą w czasach dynastii królewskich Piastów i Jagellonów.

Do marca 1596r. był faktyczną stolicą Polski i siedzibą polskich Królów. Przystaw być stolicą gdy rozpoczął się okres wolnych elekcji.

Warszawa. Po śmierci Zygmunta Augusta (1572r.) – ostatniego z dynastii Jagellonów, w 1573r. odbyła się pierwsza wolna elekcja, to jest wybór króla. Na króla wybrano Henryka Walezego.

W 1587r. odbyła się Kolejna elekcja, na której na tron wybrano pierwszego z dynastii Wazów – Zygmunta Wazę. Król Zygmunt III pretendował do tronu szwedzkiego. I Królowi wygodnie było przebywać w bardziej na północ Warszawie, niż w Krakowie.

Decyzja przeniesienia dworu królewskiego do Warszawy zapadła w marcu 1596r.

Wówczas faktyczna stołeczność miasta nie została potwierdzona żadnym aktem prawnym.

Oficjalnie rangę miasta stołecznego Warszawa zdobyła w 1952r.

8. Kim był Piast Kołodziej? Ким був Пяст Колоджей?

Piast Kołodziej był legendarnym protoplastą, założycielem dynastii Piastów - pierwszej dynastii Królów Polski. (Postać z polskich legend, nie historyczna).

9. Co się stało z Popielem? Що сталося з Попелем?

Króla Popiela zjadły myszy za jego zbrodnie i udrękę ludu.

(Postać z polskich legend, nie historyczna).

10. Dynastie królewskie w Polsce? Королівські династії Польщі?

Dynastia Piastów – od koronacji Bolesława Chrobrego (1025r.) do śmierci Kazimierza Wielkiego (1370r.)

Królowa Jadwiga Andegaweńska (1384). Córka króla Węgier i Polski – Ludwika Węgierskiego.

Dynastia Jagellonów – rozpoczął dynastię Władysław Jagello po ślubie z Królową Jadwigą w 1385r. Dynastia upadła po śmierci Króla Zygmunta Augusta (1572r.), który nie miał syna.

Królowie elekcyjni. Pierwszym wybranym królem był Henryk Walezy, dalej Stefan Batory.

Dynastia Wazów. Wybierani byli królowie Zygmunt Waza, Władysław i Jan Kazimierz.

Dynastia Wettynów. August II Mocny, August II Sas.

Ostatnim królem elekcyjnym był August Poniatowski (1764-1795).

11. Kto był ostatnim królem Polski? Хто був останнім королем Польщі?

August Poniatowski (1764-1795). Został królem z inicjatywy carycy rosyjskiej Katarzyny II.

Za Augusta Poniatowskiego miały miejsce trzy rozbiory Polski.

12. Kim była Jadwiga? Ким була Ядвіґа?

Królową Polski od 1384-1399r. Córka króla Węgier i Polski – Ludwika Węgierskiego, była żoną króla Władysława Jagiełły.

13. Co to jest Miecz Szczerbiec? Що таке Меч Щербец?

Miecz koronacyjny Królów Polski.

14. Kto był pierwszym królem z dynastii Jagellonów? Хто був першим королем династії Ягелонів?

Władysław Jagiełło. Wstąpił na tron po ślubie z Królową Jadwigą.

15. Kto był ostatnim królem z dynastii Jagellonów? Хто був останнім королем династії Ягелонів?

Zygmunt August II. Zrealizował Unię Lubelską 1569r.

16. Ile królów było w Polsce? Скільки було королів Польщі?

Okolo 29 królów.

17. Kto był pierwszym królem Polski? Хто був першим королем Польщі?

Bolesław Chrobry, koronowany w 1025r.

18. Kto był pierwszym władcą Polski? Хто був першим правителем Польщі?

Mieszko I (922-992) – pierwszy historycznie udokumentowany władca Polski z dynastii Piastów.

19. Data chrztu Polski? Коли охрестили Польщу?

W 966r. Mieszko I w celu umocnienia tworzonej państwowości przyjął chrzest.

Przez ten akt państwo Mieszka weszło w ówczesny europejski system polityczny.

Chrzest Polski przyjęty został z Czech, wraz z małżeństwem z czeską Księżniczką Dobrawą.

20. Gdzie i jak zginął Święty Wojciech? Коли і як загинув Св. Войцех

Święty Wojciech – biskup, główny patron Polski. Zamordowany w 997r. Prusami podczas odprawiania Mszy. Jego ciało wykupił Bolesław Chrobry i przeniósł do Gniezna. Został kanonizowany 999r.

21. Gdzie i kiedy odbył się Zjazd Gnieźnieński? Де і коли відбувся З'їзд Гнезненський

W 1000r. w Gnieźnie odbył się Zjazd Gnieźnieński, w którym uczestniczył Bolesław Chrobry i cesarz niemiecki Otton III. Proklamowano wtedy utworzenie arcybiskupstwa i metropolii gnieźnieńskiej.

22. Gdzie i kiedy koronowano Bolesława Chrobrego? Де і коли короновано Болеслава Хороброго

W 1025r. w Katedrze gnieźnieńskiej.

23. Testament Bolesława Krywoustego. Заповіт Болеслава Кривустого

Bolesław Krywousty (1085-1138). W 1138r. wydał testament regulujący zasady następstwa tronu.

W swym testamencie Bolesław Krywousty podzielił państwo między trzech pełnoletnich synów.

W ten sposób rozpoczął się okres rozbicia dzielnicowego, który trwał prawie 200 lat.

24. Kto sprowadził Krzyżaków do Polski? Кто привів Хрестоносців до Польщі

W 1226r. w okresie rozbicia dzielnicowego, Książę Konrad Mazowiecki sprowadził do Polski Krzyżaków. Mieli oni pomóc w obronie przeciw napadom Prusów. Z czasem obecność Krzyżaków zaczęła zagrażać bezpieczeństwu Polski.

25. Kiedy odbył się napad Tatarów (bitwa pod Legnicą)? Коли відбувся напад татар (Битва під Легніцю)

W 1241r. odbył się napad Tatarów. W bitwie pod Legnicą udaje się powstrzymać ich ekspansję.

26. Kiedy odbyła się koronacja Władysława Łokietka? Co oznacza ta koronacja? Коли відбулась коронація Владислава Локеткі. Що означає ця коронація

W 1320r. i oznacza koniec rozbicia dzielnicowego.

27. Kto wygrał bitwę pod Płowcami? Хто виграв битву під Пловцями

W 1331r. odbyła się bitwa pod Płowcami między wojskami Króla Władysława Łokietka a Krzyżakami. Wojsko Władysława Łokietka zwyciężyło Krzyżaków.

28. O kim mówiono „Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną”? Про кого говорять «Застав Польщу деревинну, а залишив муровану»

O Kazimierzu Wielkim (1310-1370). Syn Króla Władysława Łokietka, był ostatnim z dynastii Piastów.

Opiekował się miastami, przeprowadził reformę pieniądza, kodyfikował prawo.

W 1364 założył w Krakowie pierwszy w Polsce uniwersytet – Akademię Krakowską.

29. Kto i kiedy założył pierwszy uniwersytet w Polsce (Uniwersytet Jagelloński)? Хто і коли заснував перший університет в Польщі (Університет Ягелонський)

Kazimierz Wielki z dynastii Piastów założył w Krakowie w 1364r. pierwszy w Polsce uniwersytet – Akademię Krakowską (Uniwersytet Jagelloński).

30. Kiedy odbyła się bitwa pod Grunwaldem? Kto był zwycięzcą? Коли відбулась битва під Грунвальдом? Хто переміг?

W 1410r. wojsko polskie i litewskie pod dowództwem Króla Władysława Jagiełły pokonało pod Grunwaldem wojsko Krzyżaków. Potęga Krzyżaków zostaje ostatecznie złamana.

31. Gdzie i kiedy zginął Król Władysław Warneńczyk (bitwa pod Warną)? Де коли загинув Король Владислав Варненчик (битва під Варною)

Władysław Warneńczyk był synem Władysława Jagiełły. Zginął w bitwie przeciw Turkom pod Warną w 1444.

32. Kiedy miał miejsce Potop szwedzki? Коли відбувся Потоп шведський?

W XVII wieku królowie z dynastii Wazów pretendowali do tronu Szwecji co prowadziło do konfliktów między Rzeczpospolitą a Szwecją.

W 1655-1660 w okres panowania Jana Kazimierza przypadają najazdy szwedzki – „potop”.

33. Postać Króla Jana III Sobieskiego? Хто такий король III Собєський?

Jan III Sobieski - wybrany król (1629-1696). W 1683r. rozgromił wojska tureckie i zahamował ekspansję Turków Otomańskich w Europie.

34. Okres rozbiorów? Період поділів Польщі?

123 lata, aż do odzyskania niepodległości w 1918r. okres rozbiorów charakteryzował się podziałem Polski między Rosją, Austrią a Prusją, coraz głębszą rusyfikacją czy germanizacją.

35. Kiedy odbył się I rozbiór Polski? Коли відбувся I поділ Польщі?

W 1772r. W tym rozbiórce brały udział Rosja, Prusy i Austria.

36. Konstytucja 3 Maja? Конституція 3 травня?

3 maja 1791r. sejm przyjął na Zamku Warszawskim Konstytucję 3 Maja.

Była to pierwsza w Europie, a druga w świecie Konstytucja.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja:

- religia katolicka została utwierdzona jako panująca;
- zagwarantowano prawa własności;
- zapewniono nietykalność osobistą;

- Rzeczpospolitą ogłoszono monarchią konstytucyjną.

37. Kiedy odbył się II rozbiór Polski? Коли відбувся II поділ Польщі?

W 1793r. Brały udział Rosja i Prusy. Bezpośrednim pretekstem do II rozbióru Polski była Konfederacja Targowicka.

38. Powstanie Kościuszkowskie? Постання Костюшка?

Tadeusz Kościuszko był wybitnym przywódcą. Powstanie Kościuszkowskie odbyło się w 1794r. i było pierwszym powstaniem narodowym przeciwko zaborcom przed III rozbiórem Polski.

39. Kiedy odbył się III rozbiór Polski? Коли відбувся III поділ Польщі?

W 1795r. Brały udział Rosja, Prusy i Austria.

40. Kiedy nie było Polski jako państwa? Коли не було Польщі як держави?

Od 1795-1918r.

41. Dlaczego doszło do rozbiorów i upadku Rzeczypospolitej? Чому дійшло до поділів та занепаду Речі Посполитої?

Rzeczpospolita upadła, bo w sąsiedztwie agresywnie nastawionych państw militarnych, z władzą absolutną (Prusy, Rosja i Austria) obywatele Rzeczypospolitej do końca bardziej cenili sobie wolność obywatelską niż przymus.

42. Legiony Polskie we Włoszech, generał Dąbrowski. Легіони Польські в Італії. Генерал Домбровській?

Po III rozbiorze, utracie niepodległości przez Polskę, nastąpiła emigracja żołnierzy i oficerów z Polski głównie do Włoch i Francji. Legiony Polskie we Włoszech były polskim wojskiem, utworzonym zagranicą, w 1797 z emigrujących żołnierzy polskich. Te odbudowane, po raz pierwszy już poza granicami Polski, wojska polskie miały po przygotowaniu się, ruszyć do walki o niepodległość.

W porozumieniu z Napoleonem, General Jan Henryk Dąbrowski (twórca Legionów Polskich) podpisał 9 stycznia 1797r. umowę z rządem Republiki Lombardzkiej o stworzeniu w Lombardii Legionów Polskich.

Symbolem wiary w niepodległość stała się w 1797 pieśń napisana przez Józefa Wybickiego, zwana "Mazurkiem Dąbrowskiego", która w 1927 została polskim hymnem narodowym.

43. Kiedy wybuchło Powstanie Listopadowe? Коли вибухнуло Повстання Листопадове?

Powstanie wybuchło w noc 29 listopada 1830r. w Warszawie.

Powstańcy zaatakowali Belweder w Warszawie, pałac w którym rezydował namiestnik carski – Konstanty. Chociaż powstańcy nie osiągnęli celu, wielki książę Konstanty uciekł z Warszawy. Wojska ruszyły do walki z zaborczym wojskiem carskim.

W 1831r. wojska rosyjskie rozbiły wojska powstańców. Powstańcy musieli udać się na emigrację. Fala emigracji była taka duża, że w historii Polski nazywana się Wielką Emigracją.

44. Kiedy wybuchło Powstanie Styczniowe? Коли вибухнуло повстання Січневе?

Powstanie Styczniowe wybuchło 22 stycznia 1863r., trwało do 1864r.

Drugi narodowy zryw przeciwko zaborcy Rosji. Powstańcom nie udało się przejąć władzy w Warszawie.

45. Kiedy wybuchła I Wojna Światowa? Коли почалась II Світова Війна?

1 sierpnia 1914 – 11 listopada 1918. Brały w niej udział 33 państwa; w czasie jej trwania zmobilizowano 70 milionów ludzi, 10 milionów poniosło śmierć, a prawie 20 milionów zostało rannych. Upadły: Cesarstwo Niemieckie, Austro-Węgierskie, Imperium osmańskie, Imperium Rosyjskie.

46. Kiedy Polska otrzymała niepodległość? Коли Польща отримала незалежність?

11 listopada 1918r. zakończyła się I Wojna Światowa. Józef Piłsudski zostaje Naczelnikiem Państwa.

11 listopada został ogłoszony Dniem Niepodległości Polski.

47. Cud nad Wisłą? Чудо над Віслою&

W sierpniu 1920 odbyła się zwycięska bitwa wojsk polskich z armią bolszewicką.

15 sierpnia w Polsce jest dniem zwycięstwa Wojska Polskiego.

48. Kto był pierwszym Prezydentem II Rzeczypospolitej? Хто був першим президентом II Речі Посполитої?

Profesor Gabriel Narutowicz w 1922r.

49. Kto był ostatnim Prezydentem II Rzeczypospolitej? Хто був останнім президентом II Речі Посполитої

Ignacy Mościcki w 1926r.

50. Kiedy wybuchła II Wojna Światowa? Коли почалась II Світова Війна?

1 września 1939r. wojska niemieckie zaatakowały Polskę.

Dnia 17 września 1939 wojska sowieckie wkroczyły na teren wschodniej II Rzeczypospolitej na mocy Paktu Ribbentrop-Mołotow. Teren II Rzeczypospolitej został podzielony: 49% Związek Sowiecki, 51% Niemcy.

51. Główne bitwy II Wojny Światowej w których uczestniczyli żołnierze Wojska Polskiego? Головні битви II Світової війни в яких приймали участь солдати Війська Польського?

Bitwa o Anglię - 1940 rok;

Bitwa o Monte Cassino - 1944 rok Włochy (Armia Polska pod dowództwem Generała Władysława Andersa);

Walki w północnych Włoszech - 1945 rok;

Wyzwolenie miasta Bredy w Holandii - 1944 rok.

52. Kiedy wybuchło Powstanie Warszawskie? Коли вибухнуло повстання Варшавське?

1 sierpnia 1944r. o godzinie 17:00 w Warszawie wybuchło powstanie zorganizowane przez Armię Krajową. Jego głównym celem jest wyzwolenie stolicy spod władzy Niemców i zdobycie suwerenności. Powstanie trwało 63 dni i zostało pokonane.

53. Data końca II Wojny Światowej? Дата закінчення II Світової війни?

8 maja 1945r. - bezwarunkowa kapitulacja III Rzeszy.

54. Polska po 1944 roku. Jałta 1945r. Польша після 1944 року. Ялта 1945

W Jałcie w lutym 1945 roku, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone były zmuszone uznać roszczenia sowiektów do terytorium na wschód od rzeki Bug. Armia Czerwona zajęła już w tym czasie te tereny w pogoni za Niemcami.

"Jałta" w Polsce jest synonimem zdrady aliantów i prawie pięćdziesięcioletniego podziału Europy na strefę wpływów sowieckich i wolny świat zachodni.

55. Rok założenia Związku Zawodowego "Solidarność" lub z czym kojarzy się Sierpień 1980? Рік заснування Союзу «Солідарність» або з чим асоціюється серпень 1980 року

Związek Zawodowy "Solidarność" został założony na podstawie Porozumień w Gdańsku kończących 14 dni strajku w sierpniu 1980 roku w Stoczni Gdańskiej. Strajkujący wystąpili za uzyskania swobód politycznych i ekonomicznych. Jej przywódca, Lech Wałęsa, z zawodu elektryk, otrzymuje w 1983 Pokojową Nagrodę Nobla.

56. Z jakim wydarzeniem kojarzy się 13 grudzień? Яка подія пов'язана з 13 грудня?

13 grudzień 1981r. - wprowadzenie Stanu Wojennego przez generała Wojciecha Jaruzelskiego.

Delegalizacja pierwszej Solidarności.

57. Koniec rządów komunistycznych? Кінець комуністичної влади?

W 1989 Partia komunistyczna zezwala na wolne wybory, które wygrywają kandydaci bloku solidarnościowego.

Tadeusz Mazowiecki zostaje pierwszym niekomunistycznym premierem Polski. Rok później Lech Wałęsa wygrywa wybory prezydenckie.

58. Wymień nazwiska prezydentów Rzeczypospolitej Polski po 1989r.? Назвіть президентів Речі Посполитої Польщі після 1989 року

1989-1990r. – Wojciech Jaruzelski;

1990-1995r. – Lech Wałęsa;

1995-2005r. – Aleksander Kwaśniewski (był Prezydentem 2 kadencje);

2005-2010r. – Lech Kaczyński (10 kwietnia 2010r. wyleciał z Warszawy rządowym samolotem w [Smoleńsk](#) by udać się na [obchody 70-rocznicy zbrodni katyńskiej](#). Zginął wraz z żoną i wszystkimi członkami delegacji);

2010r. – po dzisiaj – Bronisław Maria Komorowski.

59. Data wstąpienia Polski do NATO? Дата вступу Польщі до НАТО?

12 marca 1999r. Polska stała członkiem NATO.

60. Data wstąpienia Polski do Unii Europejskiej? Дата вступу Польщі в Євросоюз?

Od 1 maja 2004r. Polska jest pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej.